

de spoorlijn Arnhem-Utrecht dwars door de Grebbelinie zouden rijden om dan aan het zuidelijk gedeelte van de linie (waar de Duitsers hun hoofdstoot wilden uitvoeren) de troepen uit te laden.¹ Al die operaties vergden uiteraard dat eerst de Gelderse Achterhoek en Overijsel doorschreden waren en dat de IJsellinie (met de spoorbruggen intact!) doorbroken was.

In de Achterhoek en Overijsel stonden vijf zwakbewapende Nederlandse grensbataljons opgesteld, alle (evenals de vijf bataljons in de IJsellinie) ressorterend onder de territoriale bevelhebber Overijsel, kolonel J. Dwars, die zijn hoofdkwartier in Apeldoorn had. Van die grensbataljons had bijna de helft van de compagnieën tot taak om, bij het uitbreken van de oorlog, in de Achterhoek en Overijsel op tegen de tweehonderd punten versperringen aan te brengen, wegen te couperen, bruggen op te blazen. Vernielingen van de spoorwegen waren evenwel, behalve bij Zwolle, niet voorbereid. De eerste stoot van de Duitsers moest door de overige compagnieën opgevangen worden die, alleen al numeriek, een misschien wel twintigvoudige overmacht tegenover zich kregen.

Ook de IJsellinie was maar zwak bemand. Vijf bataljons vormden er niet meer dan een langgerekt scherm. Een deel van de troepen was hier weer in allerlei bunkers opgesteld. Ze hadden mitrailleurs; geschut was er nauwelijks. Hun opdracht was, tot het uiterste stand te houden. Volgens de plannen zou het hun trouwens moeilijk vallen, terug te trekken want in hun rug zouden de bruggen over het Apeldoorns kanaal dat van Dieren via Apeldoorn tot bij Zwolle loopt, onmiddellijk opgeblazen worden door de drie regimenten huzaren (troepen te paard en per fiets die per regiment ook over negen lichte pantserwagens beschikten) welke vóór de Grebbelinie de Veluwe dekten en onder rechtstreeks bevel stonden van de commandant van het veldleger.

Geen van de bruggen over de IJsel kregen de Duitsers in handen. Het *Abwehr*-detachement dat de bruggen bij Westervoort en Zutfen bij verrassing veroveren moest, liet zich, zoals wij in ons vorig deel al weergaven, midden in de nacht bij Didam gevangen nemen. Behalve in de richting-Arnhem verloren de Duitsers bovendien kostbare tijd – eerder evenwel door de wegen brugvernielingen van welke de meeste tijdig uitgevoerd werden, dan door het verzet van de grensbataljons. Heel wat detachementen aan de grens gaven zich zonder strijd over, sommige die ongemoeid gelaten waren, op 11 mei. Van andere detachementen die aan de terugtocht begonnen, leenden de manschappen ergens burgerkleding, deden hun uniform uit en gingen naar huis. Bij Oldenzaal bijvoorbeeld, besloot de commandant van een grenswacht-detachement, een sergeant-majoor,

¹ Nierstrasz: *Algemeen Overzicht*, p. 209-12, 215-19.